

MINISTARSTVO OBRANE

479

Na temelju članka 107. stavka 3. Zakona o obrani (»Narodne novine«, br. 73/13) uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove civilnoga zračnog prometa, donosim

PRAVILNIK

O ISTRAŽIVANJU I IZVJEŠĆIVANJU O NESREĆAMA I OSTALIM DOGAĐAJIMA UGROŽAVANJA SIGURNOSTI LETENJA VOJNIH ZRAKOPLOVA

TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Pravilnikom propisuje se istraživanje i izvješćivanje o nesrećama, ozbiljnim nezgodama, nezgodama i događajima ugrožavanja sigurnosti letenja vojnih zrakoplova, sastav, organizacija i zadaće Povjerenstva za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), rad časnika za sigurnost letenja pri izvješćivanju i istraživanju te ostale radnje i postupci u vezi sa sigurnošću letenja koji su sadržani u HRVN STANAG 7160 SL.

(2) Istraživanje nesreće ili ozbiljne nezgode hrvatskog vojnog zrakoplova na teritoriju druge države provest će se prema HRVN STANAG 3531 SL i/ili uz suglasnost te države i prema odredbama ovoga Pravilnika.

(3) U slučaju nesreće ili ozbiljne nezgode stranog vojnog zrakoplova na području ili u zračnom prostoru Republike Hrvatske te u slučaju nesreće ili ozbiljne nezgode stranog vojnog zrakoplova u čijoj su posadi sudjelovali i djelatnici Ministarstva obrane (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) i Oružanih snaga Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Oružane snage), način postupanja propisan je HRVN STANAG 3531 SL.

(4) O nezgodi i događaju ugrožavanja sigurnosti letenja hrvatskoga vojnog zrakoplova ili stranoga vojnog zrakoplova u čijoj su posadi sudjelovali djelatnici Ministarstva i Oružanih snaga na teritoriju druge države potrebno je izvijestiti nadležnu ustrojstvenu jedinicu Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane.

Članak 2.

(1) Ako je u nesreći ili ozbiljnoj nezgodi sudjelovao civilni i vojni zrakoplov, istraživanje će provesti Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu (u daljnjem tekstu: Agencija) uz sudjelovanje predstavnika Ministarstva.

(2) Suradnja i način sudjelovanja predstavnika Ministarstva iz stavka 1. ovoga članka uređuje se sporazumom Agencije i Ministarstva.

(3) U slučaju potrebe za utvrđivanjem i provođenjem preventivnih ili korektivnih mjera proisteklih iz analize događaja povezanih sa sigurnošću letenja u kojem su sudjelovali civilni i vojni zrakoplovi, zajedničko postupanje utvrđuje se sporazumom Ministarstva i Hrvatske agencije za civilno zrakoplovstvo.

Članak 3.

(1) Ako je u nesreći ili ozbiljnoj nezgodi sudjelovao inozemni vojni zrakoplov u istraživanju mogu sudjelovati ovlašteni predstavnici zrakoplovnih tijela odnosno tijela države registracije zrakoplova, države operatora zrakoplova, države proizvođača zrakoplova i države koja na drugi način sudjeluje u događaju, u skladu s HRVN STANAG 3531 SL.

(2) Inozemnom ovlaštenom predstavniku može se uskratiti davanje podataka i pristup određenim objektima od interesa za obranu i nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske.

Pojmovi

Članak 4.

(1) Pojmovi koji se koriste u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

1. *Istraživanje nesreća, ozbiljnih nezgoda, nezgoda i događaja povezanih sa sigurnošću letenja vojnih zrakoplova* (u daljnjem tekstu: istraživanje nesreća i ostalih događaja) je postupak koji provodi Povjerenstvo, časnici za sigurnost letenja i druge stručne osobe radi utvrđivanja uzroka i okolnosti nesreća i ostalih događaja, a uključuje prikupljanje, analizu podataka i informacija, utvrđivanje uzroka, donošenje zaključaka i davanje sigurnosnih preporuka za poboljšanje sigurnosti vojnoga zračnog prometa.

2. *Povjerenstvo* je stručna skupina koju imenuje ministar obrane radi istraživanja nesreće i ozbiljne nezgode vojnog zrakoplova i traje do okončanja pojedine istrage.

3. *Samostalna služba za vojni zračni promet* je ustrojstvena jedinica Ministarstva nadležna za stručni nadzor sigurnosti vojnog zračnog prometa.

4. *Odjel za istraživanje zrakoplovnih nesreća i ozbiljnih nezgoda* je ustrojstvena jedinica Samostalne službe za vojni zračni promet nadležna za istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova i čini upravni i temeljni dio Povjerenstva.

5. *Odjel za sigurnost letenja i probne letove* je ustrojstvena jedinica Zapovjedništva Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane koja je savjetodavno i stručno tijelo zapovjednika Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva u području sigurnosti letenja vojnih zrakoplova.

6. *Ovlašteni predstavnik* je stručna osoba koju je ovlastio ministar obrane da sudjeluje u istraživanju nesreća i ostalih događaja povezanih sa sigurnošću.

7. *Događaj ugrožavanja sigurnosti letenja vojnih zrakoplova* (u daljnjem tekstu:

događaj ugrožavanja) je događaj povezan s operacijom vojnoga zrakoplova, operativni prekid, defekt, kvar ili druga neregularna okolnost koja je utjecala ili koja je mogla utjecati na sigurnost letenja, a nije nesreća, ozbiljna nezgoda ili nezgoda.

8. *Nezgoda vojnoga zrakoplova* je događaj povezan s operacijom vojnoga zrakoplova čije su posljedice dovele do lakše tjelesne ozljede osoba i/ili manjeg oštećenja zrakoplova popravljivog na razini zrakoplovne baze.

9. *Ozbiljna nezgoda* je događaj povezan s operacijom vojnoga zrakoplova koji uključuje činjenicu da se nesreća zamalo dogodila, čija je posljedica veća šteta na zrakoplovu ili drugoj imovini i/ili tjelesne ozljede osoblja koje uključuju privremenu radnu nesposobnost, a nije nesreća.

10. *Nesreća vojnoga zrakoplova* je događaj povezan s operacijom vojnoga zrakoplova koji kod zrakoplova s posadom nastane od ulaska bilo koje osobe u zrakoplov s namjerom letenja do trenutka kada su sve osobe izašle iz zrakoplova, ili kod bespilotnih zrakoplova, koji nastane od trenutka kada je zrakoplov spreman za kretanje s namjerom letenja do trenutka zaustavljanja na kraju leta i gašenja primarnog sustava pogona, u kojem je:

a) osoba pretrpjela smrtnu ili teške tjelesne ozljede kao rezultat:

– nazočnosti u zrakoplovu

– izravnog kontakta s bilo kojim dijelom zrakoplova, uključujući i dijelove koji su se odvojili od zrakoplova

– izravnog kontakta s ispušnim mlazom,

osim kada su ozljede posljedica prirodnih uzroka, samoozljeđivanja ili ozljeđivanja od drugih osoba

b) zrakoplov pretrpio oštećenje ili strukturni otkaz koji:

– negativno utječe na strukturnu čvrstoću, performanse ili obilježja leta zrakoplova

– zahtijeva veliki popravak ili zamjenu oštećenog dijela,

osim otkaza ili oštećenja motora, kada je oštećenje ograničeno na jedan motor, (uključujući oplatu i opremu), na elisu, krajeve krila, antene, sonde, usmjerivače zraka, gume, kočnice, kotače, aerodinamične oplata, panele, vrata stajnog trapa, vjetrobransko staklo, oplatu zrakoplova (manja udubljenja i pukotine), ili na manja oštećenja lopatica glavnog rotora, stajnog trapa ili onih oštećenja koja su uzrokovana tučom ili sudarom s pticom

c) zrakoplov je nestao ili je u potpunosti nepristupačan.

11. *Teška tjelesna ozljeda* je ozljeda zadobivena u nesreći zrakoplova ako za posljedicu ima:

– hospitalizaciju ozlijeđenoga više od 48 sati koja počinje unutar sedam dana od dana nanošenja ozljeda

– lom bilo koje kosti osim jednostavnih lomova prstiju ili nosa

- ranjavanje koje uzrokuje jako krvarenje, oštećenje živca, mišića ili tetive
- oštećenje bilo kojega unutarnjeg organa
- opekline drugoga ili trećega stupnja, ili opekline koje zahvaćaju više od 5% tjelesne površine
- potvrđeno izlaganje zaraznim tvarima ili štetnom zračenju.

12. *Zrakoplovna ubojna sredstva* su uređaji, aparati, naprave i sustavi namijenjeni bojevom djelovanju zrakoplovom te streljivo, granate, rakete, bombe, kontejneri, klasteri, kazete, svežnjevi i slično.

13. *Uređaj za bilježenje podataka o letu* (u daljnjem tekstu: snimač leta) je uređaj ugrađen u zrakoplov sa svrhom tonskog ili podatkovnog zapisa tijekom leta korisnog u sigurnosnoj istrazi.

14. *Prvo pisano izvješće* je preliminarno izvješće u kojem se iznose prve informacije o podacima prikupljenim u početnoj fazi istraživanja nesreće ili ozbiljne nezgode vojnog zrakoplova.

15. *Sigurnosna preporuka* je prijedlog korektivne mjere za uklanjanje uzroka i smanjenje pojavnosti budućih ugrožavanja sigurnosti vojnoga zračnog prometa koji se temelje na informacijama i zaključcima dobivenim istragom.

16. *Korektivna mjera* je odluka čelnika ustrojstvene jedinice o obvezujućoj primjeni mjera koja se donosi na temelju sigurnosne preporuke.

17. *Časnik za sigurnost letenja* je stručna osoba u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani nadležna za savjetovanje zapovjednika u upravljanju sigurnošću letenja.

18. *Upravljanje sigurnošću letenja* je skup mjera i postupaka stalnog praćenja provedbe letačkih operacija, prepoznavanja potencijalnih opasnosti, upravljanja rizicima, izvješćivanja i istraživanja nesreća i ostalih događaja povezanih sa sigurnošću, te provođenja i praćenja korektivnih mjera, izobrazbe i obuke radi stalnog povećanja sigurnosti letenja.

19. *HRVN STANAG SL* su NATO-ove vojne norme iz područja sigurnosti letenja prihvaćene i implementirane u skladu s propisima o vojnoj normizaciji.

20. *Operator zrakoplova* je postrojba Oružanih snaga u kojoj je vojni zrakoplov upisan u materijalno zaduženje i/ili se nalazi u operativnoj uporabi.

21. *Glavni vojni zrakoplovni istražitelj* je voditelj Odjela za istraživanje zrakoplovnih nesreća i ozbiljnih nezgoda koji na temelju kvalifikacija i sposobnosti organizira, provodi i nadzire istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova.

22. *Viši istražitelj* je djelatnik Odjela za istraživanje zrakoplovnih nesreća i ozbiljnih nezgoda koji sudjeluje u organizaciji i provodi istraživanje nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova.

Ciljevi istraživanja i izvješćivanja

Članak 5.

- (1) Istraživanje i izvješćivanje o nesrećama i ostalim događajima obuhvaća prikupljanje podataka, prepoznavanje, uklanjanje ili ublažavanje opasnosti koje su uzrokovale ugrožavanje sigurnosti letenja vojnih zrakoplova.
- (2) Istraživanje nesreća i ostalih događaja provodi se radi sprječavanja budućih događaja predlaganjem sigurnosnih preporuka za provođenje korektivnih mjera koje pridonose povećanju sigurnosti letenja vojnih zrakoplova, bez utvrđivanja krivnje i odgovornosti.
- (3) U izvješćima o nesrećama i ostalim događajima ne iznose se imena sudionika, a podatke koji mogu upućivati na određenu osobu treba izbjegavati.

Dokumentacija o istraživanju i izvješćivanju

Članak 6.

- (1) Ustrojstvene jedinice koje provode istraživanje nesreća i ostalih događaja obvezne su uspostaviti evidenciju ugrožavanja sigurnosti letenja u svrhu prikupljanja, čuvanja, analize, dostavljanja i razmjene podataka.
- (2) Dokumentacija o istragama nesreća i ostalih događaja klasificira se i čuva u skladu s propisima o zaštiti tajnosti podataka obrane.

Članak 7.

- (1) Samostalna služba za vojni zračni promet izrađuje i dostavlja ministru obrane Godišnje izvješće o sigurnosti letenja vojnih zrakoplova (u daljnjem tekstu: Godišnje izvješće) koje sadrži smjernice i prioritete za poboljšanje sigurnosti vojnog zračnog prometa.
- (2) Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrane izrađuje i dostavlja Samostalnoj službi za vojni zračni promet Tromjesečno izvješće o stanju sigurnosti letenja u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani (u daljnjem tekstu: Tromjesečno izvješće).
- (3) Godišnje i tromjesečno izvješćivanje propisat će Samostalna služba za vojni zračni promet u Priručniku za izvješćivanje o sigurnosti letenja vojnih zrakoplova na temelju ovoga Pravilnika.

Sigurnosne preporuke i korektivne mjere

Članak 8.

- (1) Sigurnosne preporuke odnose se na određenu ustrojstvenu jedinicu Ministarstva i Oružanih snaga.
- (2) Sigurnosne preporuke donosi časnik za sigurnost letenja ustrojstvene jedinice koja je provela istragu odnosno Povjerenstvo.
- (3) Samostalna služba za vojni zračni promet upućuje sigurnosne preporuke Povjerenstva Glavnom stožeru Oružanih snaga odnosno ustrojstvenim jedinicama Ministarstva.

(4) Ministarstvo će sigurnosne preporuke koje se odnose na institucije izvan Ministarstva i Oružanih snaga uputiti Agenciji u skladu sa Sporazumom iz članka 2. ovoga Pravilnika.

Članak 9.

(1) Čelnik ustrojstvene jedinice Ministarstva i Oružanih snaga donosi korektivne mjere na temelju sigurnosnih preporuka i odgovoran je za njihovo praćenje i provedbu.

(2) Nadređena ustrojstvena jedinica može dopuniti korektivne mjere.

(3) Korektivna mjera ostaje otvorena do njezine implementacije.

(4) O rezultatima provedbe korektivnih mjera izvješćuje se nadređena ustrojstvena jedinica tromjesečnim izvješćem, a ministar obrane godišnjim izvješćem.

NESREĆA I OZBILJNA NEZGODA VOJNOG ZRAKOPLOVA

Povjerenstvo

Članak 10.

(1) Istraživanje nesreće i ozbiljne nezgode vojnog zrakoplova provodi Povjerenstvo koje imenuje ministar obrane iz sastava zrakoplovnih istražitelja i zrakoplovnih stručnjaka.

(2) Sastav Povjerenstva predlaže Samostalna služba za vojni zračni promet ovisno o okolnostima i složenosti nesreće ili ozbiljne nezgode.

(3) U rad Povjerenstva ne može se odrediti ispitivač u letu ili osoba koja je provela certificiranje zrakoplovnog osoblja koje je sudjelovalo u nesreći i ozbiljnoj nezgodi, odnosno osoba koja je odobrila plovidbenost zrakoplova.

(4) Svi članovi Povjerenstva i druge osobe ovlaštene sudjelovati u istrazi ili njezinu dijelu potpisuju Izjavu o zaštiti tajnosti podataka o nesreći/ozbiljnoj nezgodi vojnog zrakoplova (Prilog 1.).

Članak 11.

(1) Čelnik Povjerenstva je glavni vojni zrakoplovni istražitelj.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, čelnik Povjerenstva može biti i viši istražitelj.

(3) Čelnik Povjerenstva ovlašten je za:

- organiziranje, usmjeravanje i nadzor istraživanja nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova

- zaštitu podataka iz istrage u skladu s propisima o zaštiti tajnosti podataka obrane

- slobodan pristup mjestu nesreće ili ozbiljne nezgode, zrakoplovu, pripadajućoj opremi i dijelovima

- neodgodivo osiguranje dokaza i kontroliranog uklanjanja dijelova ili ostataka zrakoplova u svrhu istraživanja
- neodgodiv pristup i korištenje sadržaja snimača leta i drugog snimljenog materijala
- pristup rezultatima pregleda tijela žrtava ili ispitivanja uzoraka uzetih s tijela žrtava
- neodgodiv pristup rezultatima pregleda osoba koje sudjeluju u operacijama zrakoplova
- uzimanje izjava svjedoka
- slobodan pristup svim informacijama ili zapisima koje posjeduju vlasnik, operator ili proizvođač zrakoplova potrebnim za istragu
- korištenje pečata na potpis dokumenata iz istrage dok istraga traje
- dostavljanje pisanih izvješća.

Članak 12.

(1) Na popisu zrakoplovnih stručnjaka nalaze se stručne osobe iz Oružanih snaga prema sljedećim područjima:

- časnici za sigurnost letenja
- piloti svih tipova vojnih zrakoplova
- zrakoplovni inženjeri ili tehničari svih tipova vojnih zrakoplova
- zrakoplovni liječnici
- psiholozi
- operatori bespilotnog zrakoplova
- meteorolozi
- časnici za navođenje zrakoplova
- pravnici.

(2) Glavni stožer dostavlja Samostalnoj službi za vojni zračni promet ažurirani Popis zrakoplovnih stručnjaka do kraja tekuće godine za iduću godinu.

Članak 13.

Pojedine radnje u vezi s istraživanjem nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova mogu obavljati i druge stručne osobe na temelju posebne odluke ministra obrane.

Članak 14.

(1) Povjerenstvo donosi izvješća sa zaključcima o uzrocima i okolnostima nesreće ili ozbiljne nezgode te sigurnosnim preporukama za poboljšanje sigurnosti vojnoga

zračnog prometa.

(2) Istraživanje nesreće i ozbiljne nezgode Povjerenstvo provodi samostalno i nikome nije dopušteno utjecati na rad Povjerenstva ni na sadržaj izvješća ili sigurnosnih preporuka.

(3) Povjerenstvo je u istraživanju nesreće i ozbiljne nezgode organizacijski i funkcionalno neovisno o svim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva i Oružanih snaga.

Pokretanje istrage

Članak 15.

Istraživanje nesreće i ozbiljne nezgode vojnog zrakoplova obuhvaća mjere za očuvanje tragova, prikupljanje i analizu podataka i informacija, donošenje zaključaka o uzrocima i okolnostima događaja te predlaganje sigurnosnih preporuka.

Članak 16.

(1) Zapovjedno operativno središte Glavnog stožera Oružanih snaga odmah po dojavu o nastanku nesreće ili ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova obavještava Samostalnu službu za vojni zračni promet i Vojnu policiju.

(2) Nazočnost potrebnog sastava Povjerenstva na mjestu nesreće ili ozbiljne nezgode treba osigurati najkasnije 24 sata od dojava Zapovjedno-operativnog središta Glavnog stožera Oružanih snaga.

(3) Radnje i postupke kod pokretanja istrage nesreće ili ozbiljne nezgode vojnog zrakoplova na temelju ovoga Pravilnika propisat će Samostalna služba za vojni zračni promet u Priručniku za pokretanje istrage nesreće ili ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova.

Članak 17.

(1) Vojna policija po dojavu i na zahtjev Zapovjedno-operativnog središta Glavnog stožera Oružanih snaga obvezna je odmah poduzeti sve mjere potrebne za očuvanje tragova nesreće ili ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka uključuju fotografiranje ili na drugi način bilježenje dokaza koji bi mogli biti uklonjeni, izbrisani, izgubljeni ili uništeni te njihovo očuvanje na način koji onemogućuje daljnje oštećivanje, pristup neovlaštenih osoba, krađu ili propadanje.

Članak 18.

(1) Tijekom istraživanja nesreće ili ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova nadležni zapovjednik i Vojna policija obvezni su Povjerenstvu omogućiti nesmetan rad.

(2) Ako se usporedno s istragom zrakoplovne nesreće ili ozbiljne nezgode provode dokazne radnje i izvidi u skladu s propisima koji uređuju utvrđivanje kaznene odgovornosti, Povjerenstvo je obvezno omogućiti nesmetan rad nadležnom državnom odvjetniku i istražiteljima Vojne policije.

Članak 19.

(1) Povjerenstvo i istražitelji Vojne policije koji provode dokazne radnje i izvide obvezni su tijekom istraživanja surađivati i razmjenjivati informacije o utvrđenim činjenicama.

(2) Ovlašt za dostavu informacija koje su utvrdili istražitelji Vojne policije, a čije bi otkrivanje moglo ugroziti ili naštetiti kriminalističkom istraživanju, daje nadležni državni odvjetnik.

Članak 20.

(1) Vojni zrakoplov ne smije se ukloniti prije nego što se osigura očuvanje tragova i dobije suglasnost čelnika Povjerenstva, a u slučaju postojanja opravdane sumnje o postojanju kaznenog djela i uz suglasnost nadležnoga istražnog tijela.

(2) Vojni zrakoplov može se pomaknuti bez odobrenja samo ako je to potrebno radi spašavanja osoba ili radi sprječavanja uništenja zrakoplova požarom ili na drugi način te zbog uklanjanja opasnosti odvijanja zračnog prometa.

(3) Uklanjanje oštećenoga ili uništenoga vojnog zrakoplova, prikupljanje ostataka, čišćenje i saniranje terena na mjestu nesreće ili ozbiljne nezgode te njihov prijevoz nakon očevida na mjestu događaja obaviti će operator zrakoplova prema uputama čelnika Povjerenstva.

(4) Ako je za saniranje terena ili uklanjanje ostataka vojnoga zrakoplova potrebna specijalizirana oprema, uređaji ili sredstva prijevoza, a Oružane snage ne raspolažu takvom opremom, uređajima ili sredstvima, operator zrakoplova zatražit će je od nadležne ustrojstvene jedinice Oružanih snaga odnosno Samostalna služba za vojni zračni promet.

Članak 21.

Tijekom istraživanja nesreće ili ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova Povjerenstvo mora prije svega prikupiti podatke o:

- mjestu i vremenu događaja
- zadaći i letu
- zrakoplovu i posadi zrakoplova
- smrtno stradalim ili ozlijeđenim osobama, članovima posade, putnicima i trećim osobama
- oštećenjima na zrakoplovu, požaru, ostacima zrakoplova i udaru
- ostalim oštećenjima
- vremenskim uvjetima
- sredstvima navigacije i komunikacije te aerodromskim informacijama
- parametrima leta sa snimača podataka o letu

- medicinskim podacima te aspektima preživljavanja
- testiranju i istraživanju te korisnim tehnikama istraživanja
- organizaciji i upravljanju.

Prvo pisano izvješće

Članak 22.

- (1) Čelnik Povjerenstva po dojavi o nesreći ili ozbiljnoj nezgodi vojnoga zrakoplova dostavlja ministru obrane prvo pisano izvješće o događaju na obrascu Prvo pisano izvješće (Prilog 2.).
- (2) Izvješće iz stavka 1. ovoga članka sadrži: opis događaja, sudionike, vrijeme, mjesto i okolnosti pod kojima je događaj nastao te podatke o posljedicama.
- (3) Ako je nesreći ili ozbiljnoj nezgodi vojnoga zrakoplova prethodio sudar s pticom, opasno približavanje ili ometanje laserom, o tome se izvješćuje uz Prvo pisano izvješće.
- (4) Ako se osnovano sumnja na serijsku pogrešku na vojnom zrakoplovu ili drugu neispravnost koja može utjecati na sigurnost letenja, Prvo pisano izvješće se dostavlja Samostalnoj službi za vojni zračni promet i Odjelu za sigurnost letenja i probne letove uz obrazloženje i preporuku o ograničenjima i/ili privremenoj zabrani letenja.

Drugo pisano izvješće

Članak 23.

- (1) Povjerenstvo je obvezno dostaviti ministru obrane Drugo pisano izvješće ako istraživanje nije završeno u roku od 30 dana od nastanka nesreće ili ozbiljne nezgode ili ako se utvrde novi dokazi koji mogu promijeniti tijek istrage.
- (2) Drugo pisano izvješće obvezno sadrži sljedeće podatke o:
 - mjestu, datumu i vremenu nesreće ili ozbiljne nezgode
 - vojnom zrakoplovu
 - zadaći i letu
 - smrtnim, ozbiljnim ili lakšim ozljedama putnika, članova posade i trećih osoba
 - šteti na zrakoplovu i drugoj imovini
 - vremenskim uvjetima i dobu dana
 - opisu i opsegu događaja
 - fazama i smjerovima istrage
 - preliminarnom zaključku, uzroku ili osnovanoj sumnji

- sigurnosnim preporukama, ako je moguće.

Završno izvješće

Članak 24.

(1) Istraživanje nesreće ili ozbiljne nezgode vojnog zrakoplova završava izradom Završnog izvješća o istrazi zrakoplovne nesreće/ozbiljne nezgode (u daljnjem tekstu: Završno izvješće).

(2) Postupak istraživanja i izrade Završnog izvješća na temelju ovoga Pravilnika propisuje Samostalna služba za vojni zračni promet u Priručniku za istraživanje nesreća i ostalih događaja povezanih sa sigurnošću letenja vojnih zrakoplova.

Članak 25.

(1) Završno izvješće sadrži: naslov, sažetak, činjenice i informacije, analize, zaključke, sigurnosne preporuke i priloge.

(2) Naslov Završnoga izvješća sadrži tip i model, državnu pripadnost, registracijske oznake, serijski broj, ime proizvođača, zrakoplova kao i mjesto, datum i vrijeme nesreće ili ozbiljne nezgode.

(3) Sažetak Završnoga izvješća sadrži sažete informacije o događaju, okolnostima i uzrocima nesreće ili ozbiljne nezgode.

(4) Činjenice i informacije Završnog izvješća sadrže podatke o:

- zadaći i letu (plan leta, vrsta operacije, mjesto i vrijeme polijetanja i slijetanja, priprema za let, odvijanje leta i događaji za vrijeme leta, mjesto i vrijeme nesreće ili ozbiljne nezgode)

- broju smrtno stradalih i ozlijeđenih osoba (posada, putnici i treće osobe)

- oštećenjima zrakoplova i ostalim oštećenjima

- posadi zrakoplova (osposobljenost, zdravstveno stanje, vrijeme letačke dužnosti i vrijeme odmora, ukupni nalet i dr.)

- zrakoplovu (godina proizvodnje, ukupni nalet, izvršeni pregledi, preinake i izmjene, veće neispravnosti i popravci, pripadna i prateća dokumentacija)

- meteorološkim uvjetima

- navigacijskim sredstvima i opremi

- sredstvima i opremi za komunikaciju

- zapisima snimača leta (parametri leta, govorna komunikacija i prijepis snimljenih zapisa)

- mjestu nesreće ili ozbiljne nezgode (položaj ostataka i kompletnost zrakoplova, kut udara i točke dodira s tlom, očevid mjesta događaja i pretraga terena i sl.)

- medicinskim podacima te aspektima preživljavanja

- požaru i aktivnostima protupožarnih i snaga za spašavanje i evakuaciju
 - ostalim bitnim informacijama (organizacija i upravljanje, testiranje i istraživanje, korisne i djelotvorne tehnike istraživanja i dr.).
- (5) Poglavlje analize u Završnom izvješću detaljno razrađuje ključne činjenice i informacije za donošenje nalaza o zrakoplovnoj nesreći ili ozbiljnoj nezgodi.
- (6) Zaključci Završnoga izvješća su, na temelju nalaza istrage, utvrđeni neposredni i posredni uzroci koji su doveli do zrakoplovne nesreće ili ozbiljne nezgode.
- (7) Sigurnosne preporuke Završnoga izvješća su prijedlozi mjera koje treba poduzeti za prevenciju ili ublažavanje posljedica sličnih događaja u budućnosti.
- (8) Prilozi su prateća dokumentacija ili bilo koja informacija koja se smatra potrebnom za razumijevanje Završnog izvješća i njegov su sastavni dio.

Članak 26.

- (1) Završno izvješće potpisuju čelnik i članovi Povjerenstva, a čelnik Povjerenstva parafom ovjerava svaku stranicu izvješća.
- (2) Član Povjerenstva koji se s ostalim članovima Povjerenstva nije složio sa zaključkom ili pojedinim dijelom Završnog izvješća ima pravo na izdvojeno mišljenje koje je obvezan pisano obrazložiti uz navođenje činjenica i razloga na kojima temelji svoje mišljenje.
- (3) Izdvojeno mišljenje sastavni je dio Završnog izvješća.

Članak 27.

- (1) Završno izvješće dostavlja se ministru obrane u dva primjerka, a njegovim prihvaćanjem okončan je rad Povjerenstva.
- (2) Prvi primjerak Završnoga izvješća sa svim prikupljenim priložima trajno se pohranjuje u Samostalnoj službi za vojni zračni promet.
- (3) Drugi primjerak Završnog izvješća Samostalna služba za vojni zračni promet će u roku od 15 dana dostaviti Glavnom stožeru Oružanih snaga na daljnje postupanje.
- (4) Glavni stožer Oružanih snaga nadležan je za distribuciju Završnoga izvješća podređenim postrojbama radi prevencije sličnih događaja i primjene sigurnosnih preporuka.

Članak 28.

- (1) U skladu sa Sporazumom iz članka 2. ovoga Pravilnika Samostalna služba za vojni zračni promet dostavit će sažetak Završnoga izvješća sa zaključcima i sigurnosnim preporukama Agenciji kada se sigurnosne preporuke odnose na tijela izvan Ministarstva.
- (2) Pojedini podaci u sažetku Završnoga izvješća od interesa za obranu i nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske bit će izuzeti ili na drugi način zaštićeni u skladu s propisima o zaštiti tajnosti podataka obrane.

Osposobljavanje zrakoplovnih istražitelja

Članak 29.

- (1) Samostalna služba za vojni zračni promet imenuje zrakoplovnog istražitelja s popisa zrakoplovnih stručnjaka koji posjeduju odgovarajuća znanja iz zrakoplovnih područja navedenih u članku 12. ovoga Pravilnika.
- (2) Osposobljavanje zrakoplovnih istražitelja provodi se radi stjecanja posebnih znanja i vještina za istraživanje događaja povezanih sa sigurnošću letenja u skladu s Programom osposobljavanja zrakoplovnih istražitelja.
- (3) Program osposobljavanja zrakoplovnih istražitelja donijet će Samostalna služba za vojni zračni promet u skladu s ovim Pravilnikom, HRVN STANAG 7160 SL, HRVN STANAG 3531 SL, Priručnikom za istraživanje nesreće i ostalih događaja povezanih sa sigurnošću letenja vojnoga zrakoplova, Priručnikom za pokretanje istrage nesreće i ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova te Priručnikom za izvješćivanje o sigurnosti letenja vojnih zrakoplova.

Članak 30.

- (1) Ovlaštenje vojnoga zrakoplovnog istražitelja dokazuje se posebnom iskaznicom vojnoga zrakoplovnog istražitelja koju na propisanom obrascu (Prilog 3.) izdaje Samostalna služba za vojni zračni promet.
- (2) Iskaznica iz stavka 1. ovoga članka je svijetloplave boje, pravokutnog oblika, dimenzija 85 x 55 mm, izrađena tehnikom zaštitnog tiska, a sadrži tekst na hrvatskom i engleskom jeziku.

Članak 31.

- (1) Vojni zrakoplovni istražitelj smije iskaznicu koristiti isključivo za obavljanje radnji istraživanja.
- (2) Vojni zrakoplovni istražitelj o gubitku iskaznice obavezan je odmah pisano izvijestiti Samostalnu službu za vojni zračni promet.
- (3) Svaka zlouporaba iskaznice predstavlja stegovnu i kaznenu odgovornost.

Članak 32.

- (1) Registar zrakoplovnih istražitelja, evidenciju izdanih Iskaznica i imenovanih članova Povjerenstava vodi i ažurira Samostalna služba za vojni zračni promet.
- (2) Evidencija sadrži ime i prezime osobe kojoj je izdana, svrhu izdavanja, broj, datum izdavanja i datum vraćanja iskaznice.

Potpora istraživanju

Članak 33.

Potporu istraživanju nesreće i ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova obvezne su pružiti sve ustrojstvene jedinice Ministarstva i Oružanih snaga na temelju zahtjeva čelnika Povjerenstva.

Članak 34.

Financijska sredstva za opremu i rad Povjerenstva na prijedlog Samostalne službe za vojni zračni promet osiguravaju se na posebnoj stavci Financijskog plana Ministarstva obrane, a obuhvaćaju sredstva za:

- provođenje istraživanja nesreća i ozbiljnih nezgoda vojnih zrakoplova
- ispitnu, tehničku i zaštitnu opremu potrebnu za istrage
- pomoć stručnih tijela izvan Ministarstva i Oružanih snaga
- dnevnice, troškove prijevoza i troškove smještaja članova Povjerenstva
- naknade za rad drugih stručnih osoba angažiranih u istragama
- ostala potrebna sredstva za rad Povjerenstva.

Članak 35.

(1) Samostalna služba za vojni zračni promet može od ostalih stručnih tijela izvan Ministarstva i Oružanih snaga zatražiti pomoć u provođenju tehničke istrage.

(2) Pomoć stručnih tijela izvan Ministarstva i Oružanih snaga posebno se odnosi na:

- očitavanje i stručno tumačenje zapisa leta
- vještačenja materijalnih dokaza i ostataka zrakoplova
- medicinske podatke osoba
- zapise kontrole leta
- izradu modela vremenskih prilika
- izradu modela leta zrakoplova
- ostala specijalizirana ispitivanja i provjere.

NEZGODE I DOGAĐAJI UGROŽAVANJA VOJNIH ZRAKOPLOVA

Izvješćivanje

Članak 36.

(1) Vojno zrakoplovno osoblje i druge službene osobe koje su sudjelovale u vojnom letenju ili su na drugi način doznale za ugrožavanje sigurnosti letenja vojnoga zrakoplova obvezne su o tome izvijestiti nadređenu osobu i časnika za sigurnost letenja u Hrvatskome ratnom zrakoplovstvu i protuzračnoj obrani.

(2) Obvezu izvješćivanja iz stavka 1. ovoga članka osobito ima:

- zapovjednik vojnoga zrakoplova
- zapovjednik letачke postrojbe

- voditelj letenja i njegov pomoćnik
- voditelj djelovanja na poligonu
- voditelj protupožarnog djelovanja iz zraka
- osoba koja obavlja poslove opsluživanja i održavanja, konstruiranja, proizvodnje ili modificiranja vojnoga zrakoplova, zrakoplovnih uređaja ili ubojnih sredstava
- osoba koja obavlja poslove održavanja i provjere ispravnosti tehničkih sredstava i objekata za vojno letenje
- osoba zadužena za sigurnost letenja u letačkim operacijama izvan Republike Hrvatske
- časnik za navođenje.

Članak 37.

(1) Svaka osoba koja dozna za događaj koji je ugrozio ili bi mogao ugroziti sigurnost letenja može o događaju pisano obavijestiti Samostalnu službu za vojni zračni promet ili Odjel za sigurnost letenja i probne letove popunjavanjem Obrasca za dobrovoljno izvješćivanje (Prilog 4.) ili na drugi prikladan način.

(2) Nadležna ustrojstvena jedinica svaku će zaprimljenu dobrovoljnu prijavu temeljito istražiti kada ocijeni da je to od utjecaja na sigurnost letenja.

Članak 38.

(1) Časnik za sigurnost letenja dužan je u roku od 72 sata od dojave o nezgodi i događaju ugrožavanja na propisanom obrascu službeno izvijestiti nadređenu ustrojstvenu jedinicu.

(2) Odjel za sigurnost letenja i probne letove će o svakoj nezgodi i događaju ugrožavanja izvijestiti Samostalnu službu za vojni zračni promet.

Članak 39.

(1) O nezgodi i događaju ugrožavanja podnosi se pisano izvješće na propisanom obrascu Izvješće o nezgodi/događaju ugrožavanja (Prilog 5.).

(2) Pisano izvješće o sudaru vojnoga zrakoplova s pticama podnosi se na obrascu Izvješće o sudaru s pticama (Prilog 6.) u skladu s HRVN STANAG 3879 SL.

(3) U slučaju opasnog međusobnog približavanja dvaju ili više zrakoplova, pilot koji se osjeti ugrožen obavezan je o tome radijskom vezom obavijestiti nadležnu kontrolu zračnog prometa, a nakon slijetanja izvijestiti na obrascu Izvješće o opasnom približavanju zrakoplova (Prilog 7.) nadležnu kontrolu zračnog prometa i časnika za sigurnost letenja.

(4) Posada će o događaju ometanja laserom tijekom leta radijskom vezom izvijestiti nadležnu kontrolu zračnog prometa, a nakon slijetanja će izvijestiti nadležnu kontrolu zračnog prometa i časnika za sigurnost letenja na obrascu Izvješće o izloženosti laserskom zračenju (Prilog 8.).

Istraživanje

Članak 40.

- (1) Časnik za sigurnost letenja obvezan je svaku prijavljenu nezgodu ili događaj ugrožavanja temeljito istražiti i čelniku ustrojstvene jedinice predložiti odgovarajuće sigurnosne preporuke.
- (2) Nadređena ustrojstvena jedinica može zatražiti dopunu istraživanja ili promijeniti klasifikaciju pojedinog događaja koji se istražuje.
- (3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, za istraživanje nezgode ili događaja ugrožavanja koji je vojni zrakoplov prouzročio u civilnom zračnom prometu kao i opasnog približavanja vojnoga i civilnoga zrakoplova, nadležan je imenovani pružatelj usluga u zračnom prometu uz obvezno sudjelovanje predstavnika Odjela za sigurnost letenja i probne letove.
- (4) Opasno približavanje vojnih zrakoplova istražuje Odjel za sigurnost letenja i probne letove uz sudjelovanje imenovanog pružatelja usluga u zračnom prometu.
- (5) Nezgodu i događaj ugrožavanja koji se dogodio u civilnoj organizaciji održavanja istražuju predstavnici Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane i civilne organizacije održavanja.

Članak 41.

- (1) Radnje i postupke istraživanja nezgoda i događaja ugrožavanja na temelju HRVN STANAG 7160 SL i ovoga Pravilnika propisat će Samostalna služba za vojni zračni promet u Priručniku za istraživanje nesreća i ostalih događaja ugrožavanja sigurnosti letenja vojnih zrakoplova.
- (2) Pojedini primjeri ozbiljnih nezgoda, nezgoda i događaja ugrožavanja navedeni su u Priručniku iz stavka 1. ovoga članka.

Izvješće o rezultatima istraživanja

Članak 42.

- (1) Nakon završetka istraživanja nezgoda i događaja ugrožavanja, a najkasnije 30 dana od dana nastanka događaja, časnik za sigurnost letenja dostavlja nadređenoj ustrojstvenoj jedinici Izvješće o rezultatima istraživanja (Prilog 9.).
- (2) Iznimno, kada to nalažu okolnosti istrage ili kada časnik za sigurnost letenja zatraži dodatne informacije o događaju, rok za podnošenje izvješća može se produljiti o čemu odlučuje čelnik ustrojstvene jedinice.
- (3) Odjel za sigurnost letenja i probne letove dostavlja Izvješće o rezultatima istraživanja Samostalnoj službi za vojni zračni promet.
- (4) Odjel za sigurnost letenja i probne letove prati provedbu korektivnih mjera, a kada Hrvatsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrane nije nadležno za njihovu provedbu o tome izvješćuje Samostalnu službu za vojni zračni promet.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 43.

Informiranje javnosti o istraživanju nesreća i ostalih događaja, trenutačnom stanju i rezultatima istrage, u skladu s propisima o zaštiti tajnosti podataka obrane, u nadležnosti je ustrojstvene jedinice Ministarstva nadležne za odnose s javnošću.

Članak 44.

Samostalna služba za vojni zračni promet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika izraditi:

- Priručnik za istraživanje nesreća i ostalih događaja ugrožavanja sigurnosti letenja vojnih zrakoplova
- Priručnik za pokretanje istrage nesreće i ozbiljne nezgode vojnoga zrakoplova
- Priručnik za izvješćivanje o sigurnosti letenja vojnih zrakoplova
- Program za osposobljavanje zrakoplovnih istražitelja
- druge priručnike i upute, zrakoplovne sigurnosne direktive te zrakoplovne sigurnosne informacije koje uređuju područje izvješćivanja i istraživanja nesreća i ostalih događaja ugrožavanja sigurnosti kada se za to ukaže potreba.

Članak 45.

Prilozi 1. – 9. nalaze se u prilogu ovoga Pravilnika i njegov su sastavni dio.

Članak 46.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o izvješćivanju i istraživanju okolnosti ugrožavanja sigurnosti letenja vojnih zrakoplova (»Narodne novine« br. 105/09).

Članak 47.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 023-03/13-04/35

Urbroj: 512-01-14-11

Zagreb, 21. veljače 2014.

Ministar

Ante Kotromanović, v. r.

PRILOG 1 – PRILOG 9